

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z wniosku obrońcy oskarżonego K. P.
o zbadanie spełnienia przez SSN Antoniego Bojańczyka wymogów niezawisłości i
bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu oraz
postępowaniu po powołaniu w sprawie o sygn. akt II KZ 19/24,
na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 19 lipca 2024 r.,
na podstawie art. 29 § 10 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym
(Dz. U. z 2024 r., poz. 622 ze zm.),

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 23 kwietnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego),
obrońca oskarżonego K. P., na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia o
Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 622, dalej: „u.SN”), w zw. z art.
45 ust. 1 Konstytucji RP, w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych, w zw. z art. 6
ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, wniósł o
zbadanie spełnienia przez SSN Antoniego Bojańczyka wymogów niezawisłości i
bezstronności z uwagi na okoliczności towarzyszące jego powołaniu na urząd
sędziowski oraz postępowaniu po powołaniu i wyłączenie od rozpoznania sprawy o
sygn. akt II KZ 19/24.

Wnioskodawca wskazał, że SSN Antonii Bojańczyk powołany został na urząd sędziego Sądu Najwyższego postanowieniem Prezydenta RP z 10 października 2018 r., w następstwie uchwały z 28 sierpnia 2018 r. o przedstawieniu wniosku o powołanie sędziego, podjętej przez organ ukształtowany ustawą o KRS z 2017 r. Odwołując się do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, podniósł, że udział organu ukształtowanego ustawą o KRS z 2017 r. w procesie nominacji na urząd sędziego może prowadzić do uznania braku prawidłowości powołania na ten urząd oraz do uznania braku należytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Okolicznościami dotyczącymi postępowania SSN Antoniego Bojańczyka po powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego, uzasadniającymi wniosek, w opinii wnioskodawcy są:

1. wzięcie przez SSN Antoniego Bojańczyka udziału w konkursie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;
2. przyjęcie nominacji sędziowskiej;
3. przystąpienie do wykonywania obowiązków w Sądzie Najwyższym;
4. kontytuowanie ich sprawowania pomimo kolejnych orzeczeń, z których wynikało, że dalsze orzekanie przez osoby, w których powołaniu na urząd sędziego brał udział organ powołany ustawą o KRS z 2017 r., naruszają gwarancje rozpatrzenia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd powołany na mocy ustawy;
5. manifestacja poglądów SSN Antoniego Bojańczyka w zakresie skuteczności orzecznictwa TSUE w zakresie ochrony niezależności i bezstronności polskiego sądownictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Artykuł 29 § 9 u.SN nakazuje zaś, by wniosek o zbadanie ww. okoliczności czynił zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierał żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5, a także przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie.

Zgodnie z art. 29 § 10 u.SN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny.

2. Orzecznictwo Sądu Najwyższego podkreśla, że przywoływane we wniosku okoliczności mogące prowadzić do wyłączenia sędziego, muszą odnosić się do realiów konkretnego postępowania. Zgodnie z wolą ustawodawcy badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności może bowiem zostać przeprowadzone wyłącznie, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy dojść może do naruszenia wskazanego standardu, mającego dodatkowo wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Konsekwentnie samo odwołanie do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego Sądu Najwyższego, w tym również dotyczących ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej, jak również jego postępowania po powołaniu, w tym wypowiedzi w sferze publicznej, bez odniesienia do okoliczności konkretnej sprawy, jest niewystarczające do przeprowadzenia tzw. testu niezawisłości i bezstronności, o którym mowa w art. 29 § 5 u.SN.

W świetle powyższego przyjąć należy, że również okoliczności uzasadniające żądanie oraz dowody na ich poparcie, o których mowa w art. 29 § 9 pkt 2 u.SN, odnosić się muszą do możliwości naruszenia przez sędziego Sądu Najwyższego standardu niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie (z ostatnich zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2024 r., III CB 49/24; 28 czerwca 2024 r., III PUB 9/24; 27 czerwca 2024 r., V KK 119/24; 18 czerwca 2024 r., I NB 8/24).

3. Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy stwierdzić należy, że wnioskodawca nie spełnił wymogu, o którym mowa w art. 29 § 9 w zw. z art. 29 § 5 u.SN.

Wskazując na okoliczności dotyczące powołania SSN Antoniego Bojańczyka na urząd sędziego Sądu Najwyższego wnioskodawca ograniczył się jedynie do wskazania ogólnych ewentualnych nieprawidłowości w postępowaniu nominacyjnym dotyczących wydania rekomendacji przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wnioskodawca nie odwołał się zatem do żadnych konkretnych okoliczności, które towarzyszyły wydaniu rekomendacji przez Krajową Radę Sądownictwa, a które w okolicznościach sprawy mogłyby doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności. Jak zaś wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 28 czerwca 2024 r., III PUB 9/24, otoczenie normatywne art. 29 § 5 u.SN oraz data wejścia w życie przepisów wprowadzających do ustawy o Sądzie Najwyższym przedmiotową „procedurę testową” nie pozostawiają wątpliwości, że wymienione w tej regulacji „okoliczności towarzyszące powołaniu”, to co innego niż sam fakt powołania na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej wskazanymi przepisami. Innymi słowy obowiązkiem wnoszącego o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności jest wskazanie okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego nie o charakterze generalnym, w szczególności odwołujących się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów, a zatem w istocie dotyczących sposobu ich powołania, lecz indywidualnych, odnoszących się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem (postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2024 r., III CB 49/24). Tego rodzaju okoliczności, nie wspominając o dowodach na ich poparcie, wnioskodawca nie przedstawił.

4. Również przywołane przez wnioskodawcę okoliczności dotyczące postępowania SSN Antoniego Bojańczyka po powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego, *prima facie* nie spełniają wymogów ustawowych.

Przede wszystkim zauważyć należy, że dwie pierwsze okoliczności dotyczą zachowania objętego wnioskiem sędziego przed jego powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego. Dwie kolejne zaś wykonywania obowiązków sędziego. Jedynie ostatnia dotyczy wypowiedzi publicznej sędziego, która, jednakże pozostaje bez związku ze sprawą.

Nie ulega wątpliwości, że argumentacja wnioskodawcy obejmująca cztery pierwsze wymienione okoliczności dotyczące postępowania SSN Antoniego Bojańczyka po powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego zbudowane są na tym samym schemacie, który w istocie sprowadza się do stwierdzenia, że podjęcie i wykonywanie obowiązków sędziego stanowi naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności sędziego. Pomijając kwestię abstrakcyjnego charakteru tak skonstruowanego zarzutu, wskazać należy na jego wewnętrzną sprzeczność. Podstawowym obowiązkiem sędziego jest bowiem wykonywanie wymiaru sprawiedliwości. Wnioskodawca zaś twierdzi, że samo wypełnianie tego obowiązku przez sędziego, bez względu na jakikolwiek inne okoliczności, narusza ten obowiązek, gdyż związane jest automatycznie z naruszeniem wymogów niezawisłości i bezstronności. Innymi słowy sędzia dochowałby wspomnianych standardów, gdyby nie wymierzał sprawiedliwości, a zatem gdyby nie wykonywał podstawowego obowiązku. Rozumowanie to narusza jedno z podstawowych praw myślenia, czyli zasadę niesprzeczności, a tym samym nie może być uznane za okoliczność uzasadniającą żądanie, a tym bardziej za dowód na jego poparcie.

Niezależne od powyższego zauważyć należy, że przywoływana wielokrotnie we wniosku uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., utraciła moc obowiązującą na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r. sygn. U 2/20, a zatem nie można z niej dekodować norm prawnych.

Odnosząc się zaś do kwestii przywołanej wypowiedzi publicznej SSN Antoniego Bojańczyka, wskazać należy, że odnosi się ona do kwestii możliwości skutecznego na gruncie prawnym podważania statusu sędziowskiego. W przytaczanej wypowiedzi objęty wnioskiem sędzia neguje taką możliwość. Zauważyć przy tym należy, że zarówno na gruncie obowiązującego na dzień wypowiedzi prawa, jak i aktualnego, w tym orzecnictwa trybunałów międzynarodowych, taka możliwość, wbrew sugestii wnioskującego, nie została dopuszczona. Niezależnie od powyższego wskazane zagadnienie nie stanowi przedmiotu postępowania w sprawie II KZ 19/24.

5. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.I.]

[ms]